

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frs., $\frac{1}{2}$
an 9 frs., $\frac{1}{4}$ an
4 frs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescã-politicã.

Inserțiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
sã se adreseze la „Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii”
în
Blaș.

Anul VII.

Blaș 9 Octobre 1897.

Numóru 42.

Sã fim lámuriți.

Foile nóstre naționale nu încetézã a învinui pe episcopii nostri, pentru cã participã la conferențele episcopesci, ce din când în când se țin în palatul primațial din Budapesta.

Ast fel de învinuirii s'au ridicat și acum dupã ultima conferență, la care episcopii nostri asemenea au luat parte.

Nu este decã lucru de geaba, dacã revenim și noi la lucrul acesta, ca din nou sã arétãm, cum stã lucrul, ca dórá dórá o dată sã fim lámuriți.

Ce sînt conferențele episcopesci? Sînt nisce consfãtuirii de naturã privatã, ce episcopii le țin din cas în cas pentru a-și marca poziția față cu cutare cestiune, ce de o potrivã interesézã tóte diecesele, orã mai bine zis biserica întregã ca atare.

Conferențele acestea nu au nici un caracter *oficios* și nici nu-l pot avé, de vreme ce ele nu sînt nicãiri prevédute în canónele bisericii ca un organism stabil pentru guvernarea bisericii.

Atãta credem noi, cã trebuie sã fie de ajuns pentru orã ce om cugetãtor, pentru ca sã pôtã conchide, cã prin participarea la asemenea conferențe nu pôte sã fie atinsã în nici un chip poziția de drept public a singuraticilor episcopi, nici a episcopiiilor singuraticice. Episcopii ieau parte la conferențe ca membri cu egale drepturi, și dacã primatele pôrtã presidiul, e, pentru cã mai întãiu óre cine va trebuie sã presideze, și în al

doilea loc pentru cã titlul de primate e un titlu onorific mai distins de cãt cel de mitropolit, pe cum mai onorific titlu e cel de prinț de cãt cel de baron.

Din cele zise ne credem îndreptãțiți a conchide, cã au mare nedreptate toți aceia, cari în faptul participãrii episcopilor nostri la conferențele episcopesci din Budapesta véd o prejudecare pentru poziția de drept public a provinciã noastre bisericesci romãne de Alba Iulia și Fãgãraș.

— Dar bine, — ni-se va zice, — ce lipsã este, ca fie și în formã privatã, fie chiar și fãrã a prejudeca poziției de drept public a provinciã noastre bisericesci sã participe episcopii provinciã noastre la acele conferențe comune cu episcopii latini?

La întrebarea asta cel dintãiu rãspuns este, cã nu sîntem competenți nici noi nici alții a hotãri, dacã este orã nu este lipsã de o atare participare. Lucrul acesta se ține de competența episcopilor, și ei în consciința gravelor obligãminte, ce le au, sînt în locul cel dintãiu chemãți și îndreptãțiți a hotãri, dacã este orã nu este lipsã de participarea lor la acele conferențe.

Dar și fãrã de acest considerant așa credem noi, cã sînt motive destule și încã fórté ponderóse, cari cer participarea acésta a episcopilor nostri la conferențele episcopesci comune.

Nu trebuie sã perdem din vedere, cã biserica nóstrã e *catolicã*, și încã chiar așa de catolicã, cum este și biserica de ritul latin. Și nu trebuie sã perdem mai încolo din vedere nici aceea, cã diversitatea ritului nu aduce cu sine diversitate și în principiile generale de guvernare, cari basa și isvorul le au în unitatea credinței. Când e vorbã decã de lucruri, cari ating credința și moravurile, atunci diversitatea riturilor încetézã, și datorința episcopilor este a pune umér la umér pentru a conjura pericolul comun.

Ast fel de situație era cea de pe timpul legilor bisericesci, prin cari era atacat caracterul sacramental al cãsãtoriei. Atunci episcopii nostri nu se puteau dispensa de la participarea la conferențele comune, și nu se vor puté dispensa nici în viitor, de câte ori interesele mari și generale ale bisericii vor pretinde conlucrarea lor.

Este sciut mai de parte și aceea, cã una din principalele preocupãțiuni ale episcopatului o formézã cestiunea regulãrii congruei. Este sciut și aceea, cã între condițiunile unirii a fost și dotarea egalã a clerului nostru cu cea a clerului latin. Și în fine e sciut, cã de și dotarea acésta atunci a fost promisã, dar nu s'a fãcut pãnã în ziua de azi. În urmã de tóte mai e sciut, cã fondul religionar, din care sute de parochii de ale noastre se susțin, e un fond comun al bisericii catolice din Ungaria de amindoué riturile.

Feuilleton.

Adunarea generalã a „Reuniunii învãțătorilor rom. gr. cat. din ținutul Lugoșului”.

(Fine.)

Ședința II.

La 4 óre p. m. se deschide ședința a II-a a adunãrii generale. La ordinea zilei au fost: lecțiunea practicã din scriptologie „Scrierea resp. tratarea literilor mari I și J scrise și tipãrite”, predatã de P. Muntean din Vermeș; dóuë lecțiuni de model din cetire, „Aprinjórele” lecțiune pentru I clasã, predatã de G. Poenariu din Secaș, și „Nu fura”, lecțiune pentru clasa II, predatã de I. Bogdan din Oravița; tratatul teoretic „Cari sînt cauzele, ce împedecã progresul în școlile nóstre elementare, și prin ce mijlóce s'ar puté delãtura acelea?” cetit de I. Micleu, invãțător în Ramna. Dupã terminarea acestei disertațiuni, care a lãsat o impresiune, — nu sciú, cum sã o numesc, — în auditoriú, și dupã ce se face critica obiectivã a fie cãrei lecțiuni, președintele închide ședința.

Concertul și teatrul. De și cam de la 5 óre începënd se putea prevedé, cã va sã plouã, și cã prin urmare concertul și teatrul nu o sã se pôtã ține în grãdinã, dupã cum s'a fost proiectat și stabilit în program, totuși nu se aflã nici mãcar un singur individ, care de cu bunã vreme sã fie pregãtit sala, — dacã dirigintele a scãpat din vedere acest lucru, — ca așa în cas de timp nefavorabil, ce a și fost, concertul și teatrul sã se pôtã ține în salã. Ci pe când sala cea fãrã nici un decor era deja plinã și formal întesatã de publicul, care cu nerãbdare aștepta începerea programei, abia atunci se pregãtia scena și se fãceau unele preparațiuni pentru esecutarea programei în salã; ceea ce a produs în public o impresiune fórté neplãcutã. Scena și cele alalte preparațiuni abia cãtrã 10 óre furã terminate, când adecã publicul își perduse tótã paciența de a mai aștepta semnalul începerii.

Divulg acest inconvenient regretabil nu cu intențiunea de a detrage óre cui, ci cu scop, ca pe viitor la ast fel de ocasiuni sã fie preparați de timpuriú pentru tóte eventualitãțile.

De alt cum corurile au fost bine studiate, și nu mai puțin piesele teatrale. Observ

insé, cã de și diletanții și-au interpretat bine rolurile, totuși pentru piese ca „Herșeu Bocgegiul” și „Florin și Florica” se recerea o predare cu mai mult umor și vioiciune.

Abia aprópe de mezul nopții, dupã ce s'a fínit programa, a urmat dansul, care, fiind cã acum încetase plóea, s'a ținut în grãdinã, și la care cu plãcere s'au înșirat bẽtrãni și tineri, femei și fete cu frumoșele, dar prea luxoșele lor costume.

Musica cãnta într'una tot piese mãndre și frumoșe romãnesci, și pãrechile fericite se perondaú rinduri, rinduri . . . scii colea ca la Ticvaniú, abia mai atingënd pãmintul. Chiar și neamatori de joc pe lângã câte un pocal de bere sau de vin și-au petrecut minunat de bine, privind galeș la dansatori și vorbind care ce.

Ast fel petrecëndu-ne fie care în felul sãu, de o dată ne simțim ca și electrisați de accentele unei prea frumoșe melodii romãnesci, accente dulci și armonioșe, cãntate de . . . de cine? — de escelentul cor gr. cat. din Oravița, care a fost adus a nume la Ticvaniul mare, ca sã ne delecteze și înveseléscã în acea sarã.

Idea colegului Bogdan de a dispune, ca sã-i vinã corul pe acea sarã la Ticvaniú,

Intrebăm: Se pôte, ca episcopii nostri în cestiunile aceste să nu se sfătuască cu colegii lor de rital latin? Nu ar fi o grea neglijință și o necunoscere a datoriiilor, ce le au cătră biserica lor, dacă în asemenea cestiuni ar absentă de la conferențele comune, lăsând ast fel, ca acolo să se judece despre noi fără de noi?

Înțelegem noi, că episcopii nostri în afaceri, cari ating esclusiv provinția noastră bisericească și poziția ei de drept public, să nu facă causă comună cu episcopii latini. Dar asta nici nu au făcut-o dinșii nici o dată. Din contră dovadă ne este și conferența lor specială ținută în Blaș, la care ne-am convins, că episcopii nostri în afaceri de acele, cari ne ating numai pe noi, nu întârzie a se întruni ei de ei pentru a decide cele de lipsă. Și pe cum în memorabila conferență din reședința mitropolitană din Blaș s'a decis abținerea de la congresul autonom regnicolar convocat la Pesta, tot asemenea sîntem siguri, că se vor abține episcopii nostri de la orî ce paș, ce ar puté altera cătu-și de puțin autonomia absolută a bisericii noastre garantată în decretale conciliilor noastre provinciale.

„Pétra, pe care n'au socotit-o ziditorii, aceea s'a făcut în capul unghiului.“ Decretale conciliilor provinciale din 1872 și 1882, a căror legalitate au avut cutezare a o ataca unii miopi spirituali, s'au făcut pétra unghiulară a bisericii noastre. Decretale acestea garantéză pentru tóte timpurile independența autonomică a provinției noastre bisericesci nu numai în a fară, ci și în lăuntru, și constituiesc un hotar, preste care nici episcopilor nu le este ertat a trece.

Să fim dar lămuriti!

Episcopii nostri își cunosc și drepturile și datorințele sale. Ei ne-au dovedit, că atuncia, când nori negri se ivesc pe orizontul bisericii noastre, nu-și părăsesc postul, ci staū la locul său.

Să avem deci încredere într'înșii. Dumnezeu nu părăsesce pe ai săi și va da lumină arhierilor nostri, ca între grelele furtuni, ce se ridică asupra noastră, să afle calea cea bună, pe care să ne conducă.

Să fim jalusi de autonomia noastră bisericească, dar jalusia să nu ne facă a vedé pericole și unde nu sînt, și să nu ne îngrădescă cu ziduri chinezesci, de cari apoi să nu mai vedem manevrările inamicului din a fară.

Ast fel să judecăm, și atuncia vom fi lămuriti!

Érași „Cred întră una biserică“. — Pe cum anunță „Pol. Corr.“, la 19 Sept. în decursul serviciului divin ținut din incidentul sêrbătorii Naserii Preacuratei Feciore s'a întimplat un conflict violent între Sêrbi și Bulgari în biserica mănăstirii situate lângă comuna Pobose, două ore de parte de Üsküb. Poporațiunea din Pobose jumătate e bulgară, jumătate e sêrbă, pe când administratorul mănăstirii și al posesiunilor ei inclină spre partidul Bulgarilor. La mandatul administrațiunii locale serviciul divin ar trebui să se țină în amîndoué limbile, dar superiorul mănăstirii a protestat împotriva acestei decisiuni pe motivul, că mănăstirea nu e supusă patriarhului icumenic, ci exarchului bulgar. În urma acestora cele două partide au ajuns în biserică la cêrtă, care a degenerat în bătăe, așa că au trebuit să întrevină zapcii, cari alt cum din însărcinarea autorităților au prins parte Sêrbilor. Bulgarii au fost scoși din biserică cu putere brachială, cu care ocaziune multe persóne, între cari

un profesor de la progimnasiul din Üsküb au fost greū rânite prin lovituri cu patul puscii și cu pumnul. Nóptea s'au recuirat două companii de soldați din Üsküb, cari au împrejurat mănăstirea și amenințând, că la cea mai mică turburare a liniștii vor împusca, au împedecat pe Bulgari, — cari, fie zis în trecăt, erau în majoritate covîrsitoare față cu Sêrbi, — a păși pe teritoriul mănăstirii. După acestea Sêrbi au putut lua parte neconturbați la serviciul divin celebrat de unul dintre călugării lor. În urma conflictului amintit au fost arestați administratorul mănăstirii, mai sus pomenitul profesor la progimnasiul bulgar, alți opt Bulgari și patru Sêrbi.

Meeting în Bucuresci. — Față cu aceea, că opiniunea publică magiară faptul visitei, ce regele Carol a făcut-o Monarchului nostru în Budapesta, îl exploatează spre a justifica politica urmată la noi față cu naționalitățile nemagiare, s'a ținut în 3 a c. în Bucuresci un meeting în sala „Hugo“.

Moțiunea cetită și votată în meetingul acesta național e următoarea:

„Față cu insinuațiunile preseii magiare, că visita M. S. Regelui României la Budapesta ar însemna părăsirea din partea cetățenilor României a causei fraților lor de preste munți:

„Noi cetățenii capitalei protestăm contra acestor insinuațiuni și declarăm, că nu vom părăsi un singur moment cauza fraților nostri de preste munți, cât timp ei vor fi primejduiti în esistența lor națională.

„Neclintiti în convingerea despre legitimitatea drepturilor lor la o viață națională le trimitem salutul nostru frățesc și încredințarea nestrămutatei noastre solidarități declarând în fața lumii, că astăzi mai mult ca orî când le vom da întreg spriginul în marea și drépta lor luptă.

a fost în adevăr o idee fôrte bine nimerită, căci cîntând alternativ cu musica ne-a procurat atâtea momente fôrte plăcute și ore de distracție, și încă distracție românescă-națională, în cât numai a rare ori i-se dă omului ocaziune, să aibă atâtea momente plăcute și o atare distracție.

Cum a cîntat corul? Ce fel de voce au coriștii? Éta nisce întrebări, la cari de sigur On. cetitori ar dori, să răspund! Ași puté într'un singur cuvînt să scap de aceste două fôrte grele întrebări: perfect; căci în adevăr acestui cor numai specialiști ca Murășan, Dima, Musicescu pôte că îi vor afla vre un cusur, dar și asta e întrebare, că ore afla-l vor?

Alt cum acest cor e deja cu mult mai cunoscut publicului, de cât să mai aibă trebuință a fi prezentat și de astă dată. Un singur lucru numai: Colegul Bogdan ca dirigintele corului din Oravița pôte fi pe deplin satisfăcut, că multa stăruință, paciență și diligență, cu care își instrueză coriștii, nu e zădarnică. Corul dînsului în tot locul, orî unde merge și se produce, numai onóre îi face, și în tot locul e întimpinat de simpatia publicului auditor și încărcat de aplause și aclamațiuni. Mai mult nici că pôte pofti. De asemenea și Rds. d. protopop G. Popoviciu, care încă își are meritul său în crearea și susținerea acestui cor, care correspunde pe deplin cerințelor artei musicale, încă pôte fi mândru de acest cor și cu emfasă pôte esclama: Înființarea și susținerea acestui cor e rezultatul ostenelelor mele. Și nu mai puțin juriul, care cu ocaziunea emulării corurilor din Lugoș a distins acest cor cu premiul prim, încă pôte fi liniștit în conșință, că atuncia, când a acordat premiul întâiu

acestui valoros cor, nu s'a înșelat de loc, căci acest cor a și meritat premiul acordat, și pe zi ce trece, mereu nisuesce a se face tot mai demn de distincțiunea, de care l-a făcut părtaş.

Luni dimineță în 6 Septembrie acest cor a concertat la locuința Rd. d. Demetriu Rusu, unde era încortelat președintele reuniunii, Prea On D. Ioan Boroș, cu mult gust și precisiune, și mai pe sus de tóte cu sentiment.

Petrecerea viună a durat până dimineță la ziua albă, când ne mai putend nime resista tentativelor lui Morfeu, fie care s'a depărtat ducend cu sine cele mai dulci suvenirii.

Sedința III,

ținută Luni în 6 Septembrie.

Președintele deschide ședința la 10 ore a. m.

În această ședință se primesce proiectul de conclud, făcut de subsemnatul cu privire la delăturarea pedecilor, ce staū în calea progresului învățămîntului nostru.

Urméză cetirea rapórtelor diverselor comisiuni. Comisiunea pentru censurarea raportului general al comitetului reuniunii raportéză despre rezultatul acestei censurări și propune a se lua spre sciință, și a da comitetului absolutoriu pentru activitatea sa până în ziua prezentei adunări generale. — Se lea spre sciință cu mulțămîntă și recunoscîntă, și i-se dă absolutoriu.

Comisiunea pentru censurarea raportului cassarului raportéză, că raportul cassarului e în ordine. Propune deci mulțămîntă și absolutoriu pe anul espirat. — Se primesce.

Comisiunea pentru recuirarea membrilor noi raportéză prin raportorul dl. S. Pascu. Pe baza acestui raport se declară de membri ai reuniunii: a) Membri fundatori cu câte 10 fl. dñi: Vasiliu Pascu paroch în Greovăț, Victor Poru paroch în Chirnecea, Iosif Petean paroch în Surduc, Corneliu Strimbeiu paroch în Comoriște, Nicolae Bereș paroch în Ciuchiciu, Avel Pop paroch în Ticvaniul mic, Mihai Jivanca teolog absolut în Lugoș, apoi Vasile Lăza, Nicolae Braia, Maria Braia, Toma Sorinca, Iacob Turna, Ioan Stoina proprietari și Petru Popoviciu notar com., toți din Ticvaniul mare. b) Membri ajutatori cu câte 3 fl. dñi: Vasile Iorgovan, Simeon Popa și Eva Stanca; cu câte 50 cr. Iova Cușu, Vuia Argane, Timoteiu Stanimir (Ticovaniul mare) și dna Aloisia Poienariu (Secas); cu 1 fl. dl. Iacob Belea (Ticvaniul mare).

Vine la ordinea zilei lecțiunea de probă din Fisică „Electricitatea“, predată elevilor școlari de Iuliu Biroū. La finea predării i-se face critica obiectivă, și cu acésta se închide ședința a III-a.

Sedința IV.

Președintele deschide ședința la orele 3 1/2 p. m.

Dl. M. Jivanca anunță adunării generale, că doneză pe sama bibliotecii reuniunii 24 bucăți de diferite opuri. — Adunarea primesce donul oferit cu vii urări de „Să trăiescă!“

On. D. Sofroniu Pascu, președintele corului din loc (Ticvaniul mare), aduce la cunoscîntă adunării generale, că după ce se va face bilanțul seratei musicale-teatrale împreunate cu dans, venitul acestei serate

„Interesele permanente ale individualității noastre etnice și demnitatea noastră națională constituindu-ne o sacră datorie de a ne strînge puternic rîndurile în jurul Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, și fiind adînc pătrunși de înalta menire a acestei patriotice instituțiuni: declarăm și ne îndatorim a o ridica cu inima și fapta la înălțimea unei inespugnabile fortăreți a naționalității noastre.

„Sîntem siguri, că tot, ce este minte luminată și inimă românească în această țară, ne va înțelege și ne va urma.”

„Luptă confesională între Români.”

(Din „Egyetértés” de la 2 a c.)

Amicul distins din Brașov al foii noastre, carele de unăzi a scris sub acest titlu despre izbucnirea luptei confesionale născute între Români greco-catolici și greco-orientali din Ungaria, acuma în articolul următoriu vrednic de a fi băgat în samă face cunoscută esența și momentositatea acestei lupte:

În adunarea generală cea mai din urmă a Asociațiunii, pe cum am accentuat în articolul meu de deunăzi, a triumfat greco-orientali. „Asociațiunea” a ajuns deci în mâinile „Albinei”, — strigară greco-catolicii simțind, că sînt bătuți. Căci aceea, că Albina e un institut curat greco-oriental, aceea greco-catolicilor li-se păru a o pute conchide cu totă siguritatea din următorul fapt: În direcțiunea „Albinei” a devenit vacant un loc. Greco-catolicii la acest loc aș candidat pe un bărbat foarte cu vază al său, pentru ca în persoana lui să fie reprezentată și confesiunea lor. Dară candidatul greco-catolic cel cu vază a căzut față cu un individ greco-oriental, carele în viața publică a Românilor e de tot neînsemnat, și acesta după părerea greco-catolicilor s'a întîmplat, pentru că candidatul contrar a fost greco-oriental. În corpul profesoresc de la școla civilă de fete din Sibiu a „Asociațiunii”, cel puțin până când a trăit bătrînul Bariț, elementul greco-catolic era în preponderanță.

În anul acesta a devenit vacant un post, și la acest post Blășeni au avut candidatul său în persoana unui pedagog greco-catolic tîner cualificat, dară candidatul acesta a căzut față cu un concurent greco-oriental cu cualificație cu mult mai slabă, și astfel fel greco-catolicii și-au pierdut supremația de până acuma și în corpul profesoresc și în conducerea școlii de fete.

Cultura greco-catolicilor e mai veche de cât cea a greco-orientalilor, și astfel și în trezirea și cultivarea spiritului românesc național sînt mai mari meritele lor de cât cele ale greco-orientalilor. Spre accentuarea acestui fapt scriitorii greco-catolici s'a folosit de tot prilejul. În anul trecut „Telegraful Roman”, fôea arhiepiscopului mitropolit din Sibiu a pornit luptă în contra acestei păreri lățite pretitutedinea într'o serie lungă de articoli silindu-se, să dovedească, că în biserica greco-orientală înainte de unire a domnit un spirit puternic românesc național, și că dacă în urma unirii românilor nu s'a magiarizat, românilor poate să o mulțămescă acesta de-a dreptul numai reacțiunii silințelor greco-orientale. Tendenta foarte învederată a acestor articoli și a altor discusiuni de felul acesta asemenea acelor articoli a fost, ca să împrăstie legenda aceea, carea în decursul timpului s'a țesut în jurul unirii și bisericii greco-catolice ca în jurul trezitoriei și cultivătoarei ideii naționale române.

E interesant a ști și cauza, pentru care organele bisericesci greco-orientale se sirguese a împrăstia acea „legendă națională”, carea multă vreme a încujurat biserica românească greco-catolică în ochii românilor. Firele de rădăcină ale acestui lucru sînt deja cu ceva mai mari și se întind și a față de hotarile Ungariei până în România.

E lucru cunoscut, că sînt nu puțin bărbăți de stat români, și între ei în rîndul cel dintăiu chiar regele Carol însuși, cari nu privesc de vre un noroc mare pentru românilor aceea, că românilor e greco-orientală. Religiuinea greco-orientală osebesce românilor de frații

ei cei de viță latină și o încopcie de „Orient”. Religiuinea greco-orientală cansază aceea, că massa cea mare a poporului românesc privesce pe țarul rusec de protectorul suprem al religiunii sale, și că din cauza acesta nutresce mai mare alipire și respect față cu țarul ortodox, cel ce e de o religiune cu ea, de cât față cu Carol cel de religiune catolică. Religiuinea ortodoxă cansază aceea, ca propaganda rusescă cu scopul intereselor sale proprii să potă încăpe în orî care clipă la inima poporului românesc. Din cauza acesta confesionalitatea ortodoxă a românilor e o împrejurare, ce ascunde în sine și o primejdie pentru neatîrnarea statului românesc.

Lucru firesc, că regele Carol e un bărbat de stat cu mult mai cu minte, de cât să îndrepte asalt direct asupra bisericii oficiose a României, asupra bisericii ortodoxe. El preste tot a făcut numai atîta, că dintru început a spriginit în România nisuițele catolice. Înaintea ochilor lui plutia greco-catolicismul ca un mijloc, carele cu tradițiile sale românesce naționale potă să deprindă o putere atractivă mare asupra masselor. Lucaci, eroul și martirul ideii naționale românesce, chiar din cauza acesta a fost un ôspe bine vădit și cercurile acelea din Bucuresci, cari stau mai aprôpe de curte. A fost primit în plan, că să ducă pe Lucaci în Bucuresci ca concionator românesc la biserica arhiepiscopescă catolică de acolo, pentru ca în acest chip să pregătască calea în România la o mișcare catolică de dimensiuni mai mari. Nu cercurile bucurescene au fost cauza, de Lucaci a fost nevoit, să rămână în Șișesci.

În Macedonia locuesce un număr de Români foarte impunătorii. Una din condițiile pentru înrîurînta României spre răsărit e aceea, ca Români aceștia macedonenii nu numai să rămână Români, ci ca a față de aceea să-și și esprime pe deplin individualitatea sa națională. Balcanul nu e numai slav, ci cu escepția micului număr de Albanezi catolici e și ortodox. Pe Români macedonenii în marea acesta slavă și ortodoxă România potă să-și păzescă cu succes numai așa, că spriginind pe Albanezii catolici îi trage și pe aceia în sinul bisericii catolice. Conducătorii cultural și spiritual oficial al Macedo-Românilor e Apostol Margarit. Acea, că acest Apostol Margarit în ce raport se găsesce față cu propaganda catolică din Balcani, aș ventilat-o de mai multe orî foile opoziționale bucurescene.

În anul trecut în viața publică a României a causat iritarea cea mai mare cazul mitropolitului Genadie. Pe Genadie cu un an și jumătate înainte de căderea lui l-a aședat în scaunul mitropolitan de-a dreptul voința regelui Carol, și cu tôte acestea. Sturdza totuși a putut să-l alunge pe Genadie. Sturdza a bună samă n'a putut să o facă acesta fără de invoirea regelui Carol. Genadie ca mitropolit și-a atras mânia regelui Carol prin aceea, că a pășit în chip puțințel cam energie în contra nisuițelor catolisătoare, ce se puteau observa în România. Așa s'a făcut din arhierul favorit un om căzut în disgrație și exilat.

Rusia în dată a luat de veste, că căderea lui Genadie e proprie rezultatul luptei dintre nisuițele catolisătoare și dintre ortodoxie. S'a folosit de prilej și cu ajutoriul agenților săi și cu a rublelor pururea călă-

conform angajamentului luat îl va dona fondului reuniunii, ce adunarea primesce cu mulțămită și cu urări de „Să trăească!” la adresa președintelui corului și a corului însuși.

După acestea vine la rînd alegerea comitetului reuniunii pe un nou period de 3 ani, fiind că mandatul actualului comitet cu adunarea presentă expirase deja.

Se alege cu unanimitate de voturi Ioan Borș președinte. Cu majoritate absolută de voturi se alege Iosif Micleu învățătorii în Ramna vicepreședinte; membri în comitet dnii Paul Muntean învățătorii în Vermeș, George Căiman învățătorii în Tievaniul mare, Ioan Văidean învățătorii în Costeiu mare, Corneliu Perian învățătorii în Bogșa mont., Alexandru Giuca învățătorii în Marcoveș și Tit Popoviciu învățătorii în Muraniu; Iuliu Biroș învățătorii în Tievaniul mare notar I, Beniamin Densușan învățătorii în Lugos notar II; cassar Ioan Bogdan învățătorii în Oravița; controlor Iuliu Boldurean învățătorii în Pêrul; bibliotecar Mihaiu Jivanca archivar în cancelaria episcopescă din Lugos.

În fine se alege comisiunea pentru verificarea proceselor verbale, și cu acesta se termină și ultima ședință.

Dintre decisiunile mai importante ale acestei adunări merită a fi amintite:

a) Crearea unui stipendiu de 20 fl. pentru un fiu de învățător; b) fie care învățător să capete câte un exemplar din cercularele consistențiale; c) compunerea unui

regulament pentru regularea afacerilor interne; d) participarea a câte unui învățătorii la esamenile scolastice din respectivul district protopopesc; e) tipărirea diplomelor pentru membrii reuniunii; f) ținerea adunării generale viitoare în Lugos etc.

Sara de adio. După închiderea ultimei ședințe ne-am întrunit érá cu toții în grădina „Roșu”, unde frații colegi I. Biroș și G. Căiman avură bunăvoința de a ne tracta cu câtă va bere pe spesele lor proprii. — Fiind mai numai noi învățătorii, petrecerea a fost foarte confidențială, intimă și liberă, din care causă apoi ne-am și petrecut până noaptea târziu.

Ne-am depărtat din Tievaniu Marți dimineță (7 Septembrie) la 5 ore, când am plecat la Oravița la tren cu trăsurile pușe gratis la dispoziția noastră din partea domnilor Toma Sorinea, Petru Popoviciu, Vasilie Lăza, Iova Cușu și Ianăș Biroș din Tievaniu, — ducend cu noi amintiri neșterse și înălțătoare de suflet. Am plecat mulțămii preste măsură atât cu festivitățile aranjate și cu primirea strălucită, cât și cu totă prevederea.

De aceea nu pot termina fără a repeta cele mai căldurose mulțămiri fraților tievănenti pentru tôte jertfele și bunăvoința manifestate față de adunarea noastră și în special față de noi și de toți ôșpeții.

Iosif Micleu
învățător.

tore a provocat în România o iritație așa de mare, cât regele Carol spre a evita primejdie mai mare a fost nevoit a se împăca cu mitropolitul prin mijlocirea lui Alesandru Lahovary și a lui Catargiū, a căror simpatie rusescă e cunoscută.

E interesant, că Lucaciū s'a amestecat și în lupta acēsta. Adevărat că nu în persoană, ci cu mijlocirea credinciosului său purtătoriu de arme Vasile Mangra. Amîndoi au fabricat un studiu istoric bisericesc, carele apărînd sub numele lui Mangra a voit să justifice cu argumente științifice dreptatea și validitatea detronisării lui Genadie. Întreprinderea acēsta a lui Mangra nu a reușit, căci opiniunea publică iritată din România a trecut cu batjocorirea cea mai aspră și mai desprețuitoare la ordinea zilei preste silințele literare ale lui Mangra.

Mitropolitul din Sibiu a luat chiar de-a dreptul poziție în contra detronisării lui Genadie, întru cât în scrisorile sale bisericesci oficiose nu a recunoscut legitimitatea locotenenței mitropolitane denumite de regele Carol, și fōea lui, „Telegraful Roman“, s'a amestecat în lupta iritată prindēnd parte lui Genadie.

Ortodoxia trezită prin detronisarea lui Genadie vede pe inamicul său cel mai mare în biserica greco-catolică, și asta e cauza mai adâncă și adevărată a acelei lupte, carea o pōrtă astăzi în contra ei din tōte părțile, și ochii celor neinițiați vād numai simtōmele acelei lupte în frecările acelea la privirea cea dintâiu de caracter puțin și sērăcacios, cari decurg între credincioșii celor două confesiuni ale românii din Ungaria.

Pe corifeii naționali români lupta acēsta îi atinge fōrte neplăcut, căci ei se tem de aceea, că lupta acēsta confesională va paraliza ori ce acțiune politică de naționalitate. Ei se silesc, să o ascundă cu tăcerea sa, și numai în cazul necesității extreme o ating în foile sale. Ei deprind politică de struț nutrind credința, că prin tăcerea sa vor putē să impedeze loviturile de valuri ale unui curent de idei, care e mai puternic de cât ei. Ei nu bagă de samă, că istoria se repetesce pe sine însă-și și prin acēsta dovedesce numai aceea, că interesul religionar și confesional are rădăcini mai adânci în inima masei poporului de cât dorințele și idealurile naționale fabricate și cultivate în chip măiestrit.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Efectele triste ale legilor politice-bisericesci se simt tot mai mult. Casul mai recent, care a produs o furtună în presa magiară, e următorul: Directorul Paal Géza de la gimnasiul catolic din Brașov s'a despărțit de soție-sa legitimă la forul civil și trăind acēsta s'a căsătorit cu altă femeie tot înaintea forului civil, neputēnd închia în fața bisericii a două căsătorii, pāna ce sustă cea dintâiu. Fiind că după doctrina bisericii catolice căsătoria din urmă a lui Paal nu e validă, episcopul transilvan l-a destituit din profesură ca pe unul, care în contra regulamentului vigent al statului catolic transilvan a desconsiderat doctrina bisericii. Procedura corectă a episcopului a dat ansă presei

liberale, să atace în chipul cel mai vehement pe tinerul episcop din Alba Iulia.

Protestanții cu tōtă ocașiunea constată și se tânguesc amar, că credincioșii lor trec la neconfesionalism.

Roma.

Nimic nu arată mai lămurit organizarea catolicilor italieni de cât numărul cel mare al reuniunilor, de cari dispun, și cari luptă pentru redășeptarea conștiinței catolice. Așa sînt în Piemont 578 reuniuni parohiale, 113 reuniuni de ale tinerimii, 88 de institute de credit, 133 reuniuni de lucrători și 456 alte reuniuni aședate pe base creștine. De acēstă organizare e și lipsă, pentru că liberalii francmasoni inventeză pe fie care zi arme nouē spre a combate biserica și spre a submina religiositatea poporului.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Dieta țerii s'a redeschis încă în 27 a tr., dară pānă acum abia a ținut vre o patru ședințe. Dintre acestea cea mai însemnată a fost ședința din 4 a c., în care din incidentul onomasticii Monarchului dieta a trimis Maiestății Sale o adresă omagială. Guvernul nu are cu ce ocupa dieta și pentru aceea ședințele sînt rare și fără de interes.

Monarchul a făcut națiunii magiare un dar marinos oferind din lista sa civilă speșele pentru ridicarea alor zece monumente în memoria bărbaților distinși ai Ungariei.

Monarchul a supendat ședințele dietei croate pe timp nedeterminat.

Austria.

Ministrul de finanțe a prezentat parlamentului budgetul statului pe 1898. Venitele sînt calculate în 719.900,282 fl., eră speșele în 715.920,827 fl. așa, că escedentul e de 3.979,455 fl.

Ministrul Badeni, care a fost rănit la mână în dueiul cu deputatul liberal Wolf, s'a reînșănătoșat și s'a prezentat în cameră. Ca să nu se mai repetesce casuri de duei, partidul poporal catolic e pentru constituirea unui juriu de onōre dintre membrii parlamentului.

Ministrii austriaci avēnd conferințe în Viena cu cei unguresci s'au înțeles a presenta în camere proiectul de lege despre prolongirea pe un an a pactului economic.

Propunerea baronului Dipauli de a șterge ordinațiunile în cestiunea limbii și de a crea o lege referitoare la îndreptățirea limbilor în viața statului e în stare de a produce din nou scisiune în sinul majorității. Este cunoscut, că Dipauli e conducătorul partidului poporal catolic și e bărbat cu mare trecere. Dacă diferențele ivite în sinul majorității nu s'ar putē aplana. Badeni, — de cum va voesce, să mai rămānă la putere, — eră trebuie să se apropie de liberali.

Spania.

În fruntea guvernului eră a ajuns liberalul Sagasta. El a adunat în jurul său tot bărbați probați. Noul cabinet e consciu de greutatea situațiunii. Înainte de tōte are de cuget, să se ocupe de zice, că ameliorarea finanțelor. În ce privesce Cuba, guvernul e gata a respinge ori ce amestec străin. Cuba va primi autonomie deplină. Pe generalul Weyler l-au revocat din Cuba.

Grecia.

Grecia, pe carea nesocotința bărbaților ei de stat și esaltarea plebei nepricepute au aruncat-o în nefericitul răsboiū, trece prin o grea crisă. Cabinetul Ralli, care a ajuns la putere la începutul răsboiului, perđendu-și încrederea parlamentului a trebuit să se retragă. Delyanis, care a avut destulă influință spre a răsturna pe Ralli, fiind discreditat de mai înainte nu s'a putut avinta la putere. Așa a fost încredințat cu formarea cabinetului un om nou, anume Zaimis, aderent și consăngean al lui Delyanis. Lui Zaimis pe lāngă tōtă opunerea lui Delyanis i-a succes a forma cabinetul chemānd în el omeni neocompromiși politicesce. Ministru de răsboiū e generalul Smolenski, unicul, care s'a luptat cu succes în contra Turcilor; de finanțe e bancherul Streit, de justiție Toman, primul ministru catolic în Grecia. Cabinetul e bine primit în țară. El e condus de intențiunii pacifice, și îi va succede, să efeptuescă în parlament primirea tratatului de pace cu Turcia.

O luptă pentru neatîrnarea bisericii.

(Continuare.)

Lateii catolici încă simțiau, că biserica, de cum va nu voesce, să-și subscrie sentența de mōrte, nu pōte nici de cum, să permită o supunere așa de absolută sub puterea statului, pe cum o pretindeau legile de Maiū. Memorandele episcopilor au fost pe sama poporului signalul de luptă, și din însuflețirea aceea sfîntă, cu care a primit poporul declarările eroice ale venerabililor șei conducători, se putea face deja conclusia, că de cum va statul ar și putē să pedepsesce și să facă neputincioși pe episcopi și pe preoți, în lupta aceea poporală spirituală, carea se începea acuma, în nici un chip nu va putē să învingă.

Preoțimea încă trimise episcopilor deputați și adrese, în cari renoid jurămîntul, ce-l dase cu prilejul chirotonirii, promitea credință neînfrântă și aducerea de ori ce jertfă.

Înr'aceea se închiase sesiunea legislativă, și se rînduiseră alegeri nouē atāt pentru Landtagul prusesc, cât și pentru Reichstagul imperiului. La alegerile pentru Landtag din 4 Novembre dobîndi centrul 38 manăte nouē, eră la alegerile pentru Reichstag din 10 Ianuariū 1874 dobîndi 28 manăte nouē. Numărul alegătorilor catolici cu prilejul acestor alegeri a fost aprōpe de două ori așa de mare ca la ultimele alegeri.

Resultatul acesta a fost cu atât mai momentos, fiind că libertatea de presă și de adunare li-se împedea catolicilor în tot chipul. Numai în cele două cercuri de Koblenz și de Trier se opriră și se disolvară în intervalul de la 25 Martie până la 22 Octombrie 1873 numai 17 adunări de ale catolicilor.

Măsuri zădarnice. Poporul nu voia să scie de încătușare.

Mână în mână cu mișcarea poporului catolic cresc și avântul presei catolice. Mai înainte de ce s'ar fi început Kulturkampful, vegetaseră 5 foți catolice. Kulturkampful schimbă situația cu o singură lovitură. La sfârșitul anului 1873 apăreau în Prusia deja 120 de foți de zi catolice și o mulțime mare de foți săptămânale catolice.

Avântul acesta al presei catolice provcă în dată represalii din partea guvernului. Pe procurorii de stat îi împintenără la veghiare mai scrupuloasă. Colegiile de judecători încă le compuseră din noi.

Susceptibilitatea cea mai mare o vedea guvernul față cu „Germania“ din Berlin. La fôea acesta decurseră o dată în 1873 în același timp procese de prese împotriva la patru redactori. În vreme ce redactorul cel dintâi era deja în temniță osîndit pe un an, cei trei următori ai lui stau deja sub cercetare. Tot asemenea precedeauă și în contra presei provinciale.

Dar atâta nu era de ajuns, ci guvernul cercă și a otrăvi presa catolică. Asta o făcu mai ales așa, că cercă a vîri la foile catolice corespondenți de aceia, pe cari îi plătia el din fondul de reptilii, pe cum numiau catolicii milioanele acelea, cari le secuestrăse guvernul prusesc în 1866 de la regele de Hanovera. De apucătura acesta se folosi guvernul până și la organele catolice din străinătate mai ales cu scopul de a produce desbinare între catolici și între acei protestanți, cari totuși mai părtinau cauza, ce o apărau catolicii. La foile din Prusia i-a și succes guvernului de multe ori a introduce corespondenți de ai săi, ba une ori i-a succes a introduce naîmiți de ai săi, până și detectivi, chiar și între membrii redacțiilor. Despre trei foți catolice lucrul acesta s'a putut dovedi. Acești „coredactori“ avură să fie nu numai spioni, ci și agenți provocători, adecă să îndemne pe conducătorii organelor catolice la expresiuni de acelea, de cari să se pôtă acăța procurorii de stat.

Înse și acestea au fost măsuri zădarnice. Mișcarea catolicilor era cu mult mai lementară, de cât ca guvernul să-i mai pta pune stavilă.

(Va urma.)

Nr. 4—1897.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a Reuniunii Femeilor Române gr. cat. din Blaș se convocă pe ziua de 24 Octombrie a. c. la 10 ore a. m. în sala de desen a gimnasiului din loc.

Programul: 1. Deschiderea adunării prin prezidență. 2. Raportul general; al comitetului. 3. Statorirea bugetului pe anul 1898. 4. Raportul despre rațiunile fundațiilor Ana Vlăsa și Leontina F. Negruț. 5. Esmiterea alor trei comisiuni: a) pentru censurarea raportului general b) pentru esaminarea bugetului și a rațiunilor de sub 4; c) pentru inscrierea membrilor noi

și inscrierea taxelor. 6. Raportele comisiunilor esmise și darea absolutoriului. 7. Eventuale propunerii. 8. Închiderea adunării generale.

Blaș din ședința Comitetului Reuniunii Femeilor române greco-catolice din Blaș ținută în 29 Septembrie 1897.

Aurelia n. Solomon Dr Ambrosiū Cheșan
presidență. secretar.

Convocare.

Amăsurat alineatului prim a §-lui 21 din „Statutele reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceasa gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș“ prin acesta se convocă toți învățătorii din despărțământul protopopesc al Biei la adunarea de toamnă, ce se va ține la 30 Octombrie 1897 în școala gr. cat. din B. S. Mielăuș, la care cu tot respectul se invită Domniile preoți ca directori școlari, pe cum și alți binevoitori și spriginitori ai progresului învățătoresc, pe lângă următorul

Program: 1. Participarea în corpore la serviciul divin la orele 8¹/₂ a. m. 2. Deschiderea ședinței prin prezidiul actual la orele 10¹/₂. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Raport despre adunarea generală constituantă ținută în Blaș la 15 Iunie n. 1897. 5. Alegerea unei comisiuni pentru inscrierea de membri ordinari și ajutatori. 6. întregirea comitetului prin alegerea unui cassar. 7. Incassarea tacselor. 8. „Școala repetițională, însemnătatea și foloșele ei“ disertațiune ținută de D. Romul Rus învățător în Biea. 9. Desbaterea proiectului de „Ordinea ôrelor“ comună pentru toate școlile din despărțământ. 10. Raportul comisiunii de sub 5. 11. Eventuale propunerii. 12. Designarea persoanei disertante și a celei, care să țină prelegere practică la viitoarea adunare. 13. Defigerea locului ținerii adunării viitoare. 14. Alegerea unei comisiuni verificătoare a procesului verbal. 15. Închiderea ședinței prin prezidiu.

Sâncel 3 Octombrie 1897.

Teodor Pănașan
președ.

Romul Rus
notar.

Convocare.

Membrii despărțământului III Făgăraș al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român prin acesta se invită la adunarea generală a despărțământului, ce se va ține în comuna Vaîda-Recea la 24 Octombrie 10 ore a. m.

Ordinea de zi: 1. Dechiderea ședinței prin directorul despărțământului. 2. Raportul actuarului despre activitatea subcomitetului de la ultima adunare generală. 3. Raportul cassariului despre starea cassei. 4. Alegerea unei comisiuni pentru conscrierea membrilor noi și incassarea tacselor. 5. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea rațiociniului și a raportului actuarului. 6. Cetirea disertațiilor insinuate cu 24 ore mai înainte la directorul despărțământului cercual. 7. Desbatere asupra propunerilor insinuate conform regulamentului. 8. Raportul comisiunilor esmise. 9. Alegerea directorului și a comitetului cercual pe un nou period de 3 ani. 10. Închiderea ședinței.

Făgăraș 2 Octombrie 1897.

Iuliū Dan
actuar.

Basiliū Raț
director.

Noutăți.

Canonic în capitolul din Lugos, — pe cum cetim în fôea oficiosă, e — numit P. O. D. Ioan Boroș, protopop onorar, paroch în Zabranii și secretar interimal. Numele noului canonic e destul de cunoscut în literatura noastră bisericăscă, și chiar pentru aceea actual numirii pretutindenea a produs o vie bucurie Asoțiându-ne la bucuria generală

felicităm pe noul și valorosul membru al capitolului din Lugos.

În seminarul teologic din Blaș din 2—5 a. c. s'au ținut esercițiile spirituale, era în 5 s'a celebrat invocarea Spiritului Sfințit pontificând Rsmul rector seminarial Gavril Pop asistat de corpul profesoral. La sfința liturgie toți alumnii seminariali s'au cuminecat. Tot în 5 s'au început și prelegerile. Studiile, ce se propun în anul școl. 1897/8. sînt: Teologia dogmatică specială, Istoria revelațiunii divine cu introducerea în s. Scriptură a L. N., Ermenentica biblică și Esegesa din cărțile L. N.; Medicina pastorală (cursul I și II), Istoria bisericăscă; Teologia pastorală cu catechetica; Pedagogia (cursul III și IV). Cantul bisericesc (cursul I—IV). Ritul și Tipicul bisericesc (cursul III și IV). Numărul alumnilor e de 43, și a nume 42 din archidieceasă, era unul din diecesă Lugosului.

Concurs la parochie. S'a scris concurs la parochia Cârța săsăscă din vicariatul Făgărașului cu terminul de 20 Oct. st. n. a. c. pe lângă următoarele emolumente: 1. Casă parochială de pîtră acoperită cu țigle cu 3 chilii de locuit și cu pivniță. 2. Staul de lemn pentru 8 vite, acoperit cu paie și un coteț de bârne pentru porci. 3. Fundul intern parochial cu grădină de legumi în estensiune de 1/2 juger. 4. Porțiune canonică de 19 jug. 1024⁰ de clasa a III și IV, din cari un finaț de 2 jug. 1295⁰ fiind espus esundării devine din când în când neproductiv, era altul de 1 jug. 1550⁰ tăiat fiind de calea ferată, interesele după desdaunarea obținută în sumă de 147 fl. până la cumpărarea altui loc se cuvin preotului. 5. De la 87 familii câte o zi de lucru, eventual câte 40 cr. 6. Stolarele.

Concurs la stațiuni docentale. Cu terminul de 15 Oct. s'a scris concurs: 1) La stațiunea docentală din Lupoea în tractul protop. Dergei pe lângă emolumentele următoare: Ajutor de stat 193 fl., din repartițiune 107 fl. în bani și naturale; cuartir în edificiul școlii; grădină de 400 ⁰; lemnele pentru încălđitul școlii. Docentele e obligat, să țină cor. — 2) La stațiunea cantor-docentală din Căpâlna inferioară în protop. Biei. 3) La stațiunea cantor-docentală din Orosfaia-Comlod în protop. Fărăgăului pe lângă următoarele emolumente: În bani 230 fl.; locuința în școala din Orosfaia și 1/4 jug. grădină; în Orosfaia 1/4 jug. grădină și stola 1/3 parte computată în 60 fl.; în Comlod stola 1/3 parte computată în 10 fl. 4) La stațiunea docentală din Borta în protop. Sibiului pe lângă emolumente următoare: În bani 250 fl.; 60 fl.; din usufructul unui agru în estensiune de 2 1/2 jug.; usufructul grădinii de școlă; lemnele de lipsă pentru docente; cuartir în școlă. 5) La stațiunea docentală din Pânade în protop. Biei pe lângă emolumentele: Cuartir în școlă, grădină pentru legumi și pomărit, 300 fl. 6) La stațiunea docentală din Muntele-Băișorei în protop. Indolului pe lângă emolumentele: 300 fl.; cuartir în școlă fără grădină. 7) La stațiunea cantor-docentală din Vamoș-Odrheiū în protop. Ibașfalăului pe lângă emolumentele: 256 fl., 32 fl. din stolare; 3 hlitre cucuruz estimat în 12 fl. 8) La stațiunea cantor-docentală din Tătarlaua din protop. Biei pe lângă emolumentele următoare: 230 fl.; 40 metrete à 16 cupe vechi cucuruz sfârmit = 28 fl.; folosința alor 3 jug. 193 ⁰ pămînt arătoriū cu venit catastral de 6 fl. 94 cr.; folosința unei grădinii de ierbă și pomi cu un venit de 15 fl. 6 cr.; venitele stolare 15 fl.; o sôrte de lemne de foc 5 fl.; cuartir în școlă și grădină de legumi de 400 ⁰. 9) La stațiunea cantor-docentală din Spini în protop. Biei cu emolumentele: 26 metrete vechi de cucuruz sfârmit = 20 fl. 80 cr.; 26 zile de lucru = 10 fl. 40 cr.; venitele stolare 18 fl. 80 cr.; două locuri în mărime de 1 jug. 232 ⁰ în preț de 17 fl.; din cemetieriū partea arătore 1 jug. 1335 ⁰ în preț de 25 fl.; venitul grădinii școlii 8 fl.; din repartițiune 200 fl.; cuartir în școlă; din grădina școlii 1/4 jug.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Fragmente liturgice.

V.

„Preasfântă Treime.“ „Dămine, îndură-te.“

„Preasfântă Treime, îndură-te spre noi. Dămine, curătește păcatele noastre. Dispunătorile, Iertă fărădelegile noastre. Sfinte, cercetază și vindecă neputințele noastre, pentru numele tău.“

Cuvintele acestei rugăciuni aproape toate sînt împrumutate din sfînta Scriptură. Despre „îndură-te spre noi“ o vom vedea acăsta în punctul, ce urmează. Era cu privire la cele alalte v. ps. 24, 11: „Pentru numele tău, Dămine, și curătește păcatul meu“; ps. 78, 9: „Curătește păcatele noastre, pentru numele tău“; ps. 102, 3: „Pe cel ce — vindecă toate bôlele (neputințele) tale.“

În cele de mai înainte diaconul a glorificat Preasfînta Treime. Așa o aduce acăsta cu sine firea rugăciunii, ca voină să cerem ajutorul ôre cui, mai întăiu să-l laudăm puterea de a ne ajuta. Dumnezeu adevărat că pentru a ne ajuta nu are lipsă de laudele noastre, dară modul acesta de a face rugăciune corăspunde frii noastre așa, că într'însul se află aplicat așa numitul antropopatism: rugăciunea noastră îndreptată cătră Dumnezeu ne-o întocmim așa, ca și cum sentimentele și în Dumnezeu încă s'ar trezi prin mijloce de acelea, prin cari se trezesc în ômeni. Rugăciunea acăsta dimpreună cu „Sfinte Dumnezeule“ și cu „Mărire“ se asemănă rugăciunii „Împărate cerese“ îndreptate cătră Dumnezeu Spiritul Sfînt: diaconul glorifică mai întăiu Preasfînta Treime, ér apoi se îndreptă cu rugăciunea „Preasfîntă Treime“ cătră Dînsa cuprindeînd în alte cuvinte aceeași rugare, carea la început o îndreptase cătră Dumnezeu Spiritul Sfînt, ca adevă în lucrarea cea sfîntă, carea va să urmeze, Dumnezeu să-i vină lui și preotului întru ajutori și să-i păzescă de judecata celor ce se cuminecă cu nevrădnicie. Apostrofarea deosebită a celor trei persoane dumnezeesci o exprimă aci „Dămine“, „Dispunătorile“ și „Sfinte“, cari înlocuiesc aci numirile „Dumnezeule“, „Tare“ și „Fără de mörte“ din Întreit-Sfînt. Aci mărturisim deci singuraticilor persoane din Preasfînta Treime miseria păcătoșeniei noastre și a slăbiciunii noastre spirituale, pentru ca ele privind la noi cu ochii îndurării sale să ne păzescă de osînda aceea.

„Dămine, îndură-te. De trei ori.“

Până când noi pogoritorii lui Adam petrecem jelind și tânguindu-ne în valea acăsta a lacrimilor și pribegim în țara acăsta a străinătății și înstrăinării, pentru noi nu este rugăciune mai de lipsă și mai îndemănă de cât „Dămine, îndură-te“, acăsta rugăciune purcesă din inimă, acăsta strigare după milă cătră trei-unul Dumnezeu, cel ce e „îndurat și milostiv, — îndelung răbdător și mult milostiv“ (ps. 102, 8). „Că pămîntul născut din muiere este cu viață scurtă și plină de mânie“ (Iov 14, 1), și „tote zilele lui sînt ale durerilor, și a mâniei migăela lui“ (Ecl. 2, 23). Cine ar pute să le numere, — păcatele, ispitele, primejdiile, scăderile, neajunsurile, suferințele, lipsele, bôlele, grijile, neplăcerile, ostenele și miseriile acelea toate, cari împresură aci pe pămînt capul omului și-i împilază inima lui? Scăpare și mântuire, scut și ajutori, mângăiare și alinare găsește sermanul om numai la Dumnezeu, care „e bun“, și „în veac e îndurarea lui“ (ps. 117, 1). Că „în ce chip miluesce tatăl pe fiu, a miluit Domnul pe cei ce se tem de dînsul; că el a cunoscut zidirea noastră, adusu-și-a a minte, că țărîna sîntem“ (ps. 102, 13 ur.). Mila lui ne va urma în toate zilele vieții noastre (ps. 22, 8), ea asemenea unei stele ceresci, ce nu sfîntesce nici o dată, luminează în chip blând și mângăitor de-asupra noastră în dimineța și în sara vieții noastre.

De aceea se stôrce și fără de voe din inimile noastre în timp de lipsă și de durere și de asuprire mișcătorea și umilita rugare: „Dămine, îndură-te!“ Și întru adevăr dintre toate cuvintele rugătoare cuvîntul acesta „îndură-te“ pare a fi cel mai puternic și mai neinvins, pare a învinge ôre cum și pe cel Atotputernic. Căci ôri ce ne-ar răspunde Dumnezeu, când îi zicem: „îndură-te!“ noi érași îi putem răspunde zicînd: „îndură-te!“ Dacă Dumnezeu ne-ar zice chiar și acestea: „Sînteți fărădelege și nevrădnic de mila mea,“ sermanii de noi îi zicem: „îndură-te! Căci pentru că sîntem nevrădnic, mai nevrădnic, de cât să putem cuprinde nevrădnicia noastră, pentru aceea zicem și ne rugăm ție: îndură-te! Și pentru că nu ne rugăm din rîvna dreptății și din dragoste față cu tine, de la dreptatea ta alergăm și scăpăm la mila ta,

care e nemărginit mai mare de cât totă răutatea și miseria noastră, și de aceea: „îndură-te!“ și nu vom înceta nici o dată a rostii cuvîntul acesta.“

Chiar din cauza, că ea e așa de îndemănă, chiar de aceea și dăm deja și în L. V. a dese ori de exclamarea „Dămine, îndură-te“ ori „Dămine, îndură-te spre mine“ ori „Dămine, îndură-te spre noi“. Ps. 40, 5: „Eu am zis: Dămine, îndură-te spre mine, vindecă sufletul meu, că am greșit ție“; ps. 40, 10: „Era tu, Dămine, îndură-te spre mine, și mă scôlă, și voi răsplăti ție“; ps. 50, 1: „îndură-te spre mine, Dumnezeule, după mare mila ta, și după mulțimea îndurărilor tale șterge fărădelegea mea“; ps. 122, 4: „îndură-te spre noi, că prea mult ne-am umplut de hulă“; Isaia 33, 2: „Dămine, îndură-te spre noi, că întru tine am sperat“; Bar. 3, 2: „Ascultă, Dămine, și te îndură spre noi, că am păcătuit înaintea ta“; Is. Sir. 36, 1: „îndură-te spre noi, Dispunătorile, Dumnezeul tuturor, și caută.“ În L. N. aflăm asemenea, că exclamarea acăsta se storcea din inimile celor ce doriau ajutori. Mt. 9, 27: „— au mers după dînsul doi orbi strigînd și zicînd: îndură-te spre noi, Fiul lui David“; Mt. 15, 22: „Și éta o muiere Chananenă ieșind din otarële acelea striga cătră dînsul zicînd: îndură-te spre mine, Dămine Fiul lui David: fiica mea rău se îndrăcesce“; Mr. 10, 47: „Aușind Vartimef orbul, că Isus Nazarinul este, a început a striga și a zice: Isuse Fiul lui David, îndură-te spre mine.“

Sfînta Scriptură ne mai spune apoi și aceea, cum cei ce au cerut cu exclamarea acăsta de la Isus daruri, au și primit darurile acelea. Avîndu-o acăsta în vedere creștinii se vede că au început deja forțe de timpuriu a folosi exclamarea acăsta în cultul dumnezeesc, căci prin intrarea jertfei mântuitoare în lume s'a început pe sama omenirii timpul grației și îndurării, pe cum a prevestit psalmistul la 101, 14: „Tu sculându-te vei milui Sionul, că vremea e a te milostivi spre el, că a venit vremea.“ Deja Liturgia Constituțiilor apostolesci, cea mai veche dintre liturgiile acelea vechi ale bisericii, textul căroră îl cunoscem, prescrie următoarele: „Era la fiesce care din acestea, cari, pe cum am zis mai la deal, le rostesc diaconul, poporul să zică: Dămine îndură-te! și pruncii mai ales de cât toți.“¹⁾ Rugăciunea acăsta o mai cuprind apoi și toate cele alalte liturgii, și a nume nu numai cele ale Răsăritului, ci și cele ale Apusului. Pe cum ne spune conciliul din Vaison din anul 529, era pe atuncia obiceiul general a rostii „Dămine, îndură-te spre noi“ în sfînta liturgie „frequentius cum grandi affectu et compunctione“: „Și pentru că atât la Scaunul Apostolic, cât și prin toate provinciile răsăritene și ale Italiei s'a introdus dulcele și forțe folositorul obicei, să se zică Kyrie eleison mai des cu mare iubire și înfrângere, a plăcut și noué, ca în toate bisericile noastre să se introducă lui Dumnezeu celui milostiv obiceiul acesta așa de sfînt și la Mănecat, și la Liturgie, și la Înserat.“²⁾ Se amintesc deja de timpuriu și deosebirea, ce există încă și astăzi între biserica grecească și între cea romană cu privire la textul acestei rugăciuni. În privința acăsta scrie adevă Papa Gregoriu M. lui Ioan episcopul Siracusei: „La Greci *Kyrie, ἐλέησον* îl rostesc toți împreună, éra la noi îl rostesc clericii, și la noi se rostesc tot de atâtea ori și *Χριστέ, ἐλέησον*, ceea ce la Greci nu se rostesc nici o dată.“³⁾

De multe ori se însamnă în cărțile liturgice, că esclama reșta are să se rostescă nu numai o dată, ci de trei, de două sau zece și chiar și de patru zeci de ori după olaltă. Așa are ea să se rostescă și în cazul de față de trei ori, fără îndoelă pentru că ea ca și rugăciunile de mai înainte se îndreptă cătră Preasfînta Treime, și tot o dată în special și cu scopul de a face pe Dumnezeu aplicat spre a asigura primirea și succesul rugăciunii Domnului, ce urmează, și mai ales spre a împărtăși putere mai multă cererilor cuprinse în rugăciunea premergătoare „Preasfîntă Treime“. Rostirea repetită a exclamării „Dămine, îndură-te“ în cazul de față se esplică deci forțe ușor. Când ne vedem în fața altariului și ne aducem a minte de lucrarea cea mare, carea avem să o sevărșim acolo, în dată va trebui să ne cuprindă convicția despre nevrădnicia, slăbiciunea și lipsa noastră de ajutori așa, că-

¹⁾ Const. Apost. L. VIII. cap. 6. Rugăciunea purcesă din inimile celor nevinovate ale pruncilor se privia de mai puternică.

²⁾ L. c. T. IV. pag. 1680.

³⁾ L. VII. ep. 63. pag. 230.

ne vom spune, că numai milostivirea lui Dumnezeu p^ote să ne facă vrednici de a celebra în chip convenit s^unta liturgie. Umilința, încrederea și dorința s^unt cheile, cari deschid ușa, ce duce la vistierea bogățiilor milei dumnezeesci. Dară chiar exclamarea repetită „D^omn^e, îndur^ă-te“ e cea mai potrivită spre a exprima mărturisirea umilită a miseriei noastre proprii, pe cum și încrederea tare în mila dumnezească și dorința intimă de ajutoriul dumnezeesc. Considerarea serioasă a miseriei noastre are să ne învețe, ce

să cerem rugându-ne, eră considerarea milei dumnezeesci are să ne învețe, cu câtă încredere și dorință avem să cerem rugându-ne. Pe acestea două aripⁱ, — pe recunoșcerea miseriei omenesci și pe încrederea în mila dumnezească, — să se înalțe rugăciunea noastră către cer. Cu umilință și cu încredere avem să ne rugăm deci lui Dumnezeu, pentru ca „să ne apropiăm — cu sperare la scaunul darului lui, ca să luăm milă și să aflăm dar spre ajutoriul la vreme de trebă“ (Evr. 4, 16). De aceea: „D^omn^e, îndur^ă-te!“

Ben Hur

sa^u

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Toți trei, — Simonide, Ilderim și Estira, — priviau la Ben Hur plini de așteptare.

„Fiesce căruⁱ om,“ zise Ben Hur, întru început în ton trist, „i-se umple un păhar de bucurie, și mai curând ori mai târziu p^ote să-l prindă în mână, să-l bea și să-l goléscă, — fiesce căruⁱ om, numai mie nu. E^u v^{ed} bine, Simonide și tu, nobilule șeic, — e^u v^{ed} bine, unde duce propunerea acésta. Dacă o primesc și pășesc pe cariera acésta, atunci a trecut liniștea mea cu t^ote sperările, cari le-am legat de ea. Ușile, pe cari întru, și porțile vieții liniștite se vor închide în urma mea și nu se vor deschide mai mult, pentru că Romă le păzesce pe t^ote; și prosc^riptia Romei, câniⁱ de g^onă ai Romei vor fi pe urma mea; în criptele de dinaintea cetăților și în peșterile pline de gr^oză de prin munții cei mai depărtați voi^u mânca pânea mea și m^e voi^u pune, să odihnesc.“

Cuvintele lui le întrerupse plâns^et îndușit. Toți se întorseră spre Estira, carea își ascunse fața pe um^{er}ul tătâne-s^eu.

„Nu m'am gândit la tine, Estiro,“ zise Simonide cu glas blând, căci și el însuși era adânc mișcat.

„Așa e bine, Simonide,“ zise Ben Hur. „Omul p^ortă o s^orte amară mai ușor, dacă șeie, că are parte de compătimire. Voi^u să continu^u.“

Și ei erăși asculta^u la cuvintele lui.

„Voiam, să zic,“ continuă el, „că nu-mi rămâne altă alegere, de cât să primesc problema, ce mi-s'a asignat, și după ce partea mea va fi m^ortea de ocară, dacă așⁱ rămâne aici, numai de cât m^e voi^u și apuca de lucru.“

„Să ne obligăm în scris?“ întrebă Simonide după obiceiul omului de afaceri.

„M^e încred în cuvintul t^eu,“ zise Ben Hur.

„Și e^u,“ zise șeicul.

În chip așa de simplu se închiă legătura, carea avea să schimbe viața lui Ben Hur. Și acesta adause în dată:

„Așa dar am fi isprăvit.“

„Dumnezeul lui Avraam să ne ajute!“ exclamă Simonide.

„Încă o vorbă prietiniⁱ mei,“ zise Ben Hur mai cu voce. „Dacă v^e este pe plac, voi^u să dispun însu-mi de mine până după alergări. Nu e probabil, că Messala ar p^ote să-mi aducă vre un pericol, mai înainte de ce-l va fi răspuns procuratorul, și acésta nu e cu putință mai curând de ziua a șeptea de la trimiterea epistolei. Întilnirea cu Messala în circ e o plăcere, la care cu nici un preț nu voi^u să renunț.“

Ilderim, care încă își doria partea sa din plăcerea aceea, bucuros se învoi, și Simonide gândindu-se la partea speculativă

a lucrului adause: „Bine dar, stăpânul meu, amânarea acésta îmi dă prilej, să-ți fac un servit^umentos. De cum va am înțeles bine, tu ai amintit de o moștenire, carea ți-a rămas de la Arri^u. Compune-se aceea din realități imobile?“

„Dintr'o vilă lângă Misen, și din căsi în Roma.“

„În cazul acesta te sfătuesc, să-ți asigurezi proprietățile și venitul lor. Descrie-mi-le, și e^u voi^u dispune gătirea plenipotențelor de lipsă și voi^u trimit^e în dată un procurator cu însărcinările mele. Cel puțin de astă dată vom să prevenim pe hoții împ^{er}ătesci.“

„Mâne vei av^e conspectul.“

„Așa dară, — de cum va nu mai aveți ore ce de observat, — lucrul acéstei nopți ar fi isprăvit,“ zise Simonide.

Ilderim își neteși barba și zise suriș^end: „Și pe de-asupra bine.“

„Adă încă o dată pâne și vin, Estiro. Șeicul Ilderim ne va face fericiți, dacă va rămâne la noi până dimineță — ori până când îi va plăcé; și tu, stăpânul meu, —“

„Dispune, să-mi aducă caii,“ zise Ben Hur. „E^u voi^u să m^e întorc în păduricea de finici. Dacă voi^u merge, inamicul nu m^e va descoperi, și,“ întors către Ilderim, „cei patru fugarⁱ se vor bucura, dacă m^e vor reved^e.“

Pe când crepa de ziua, Ben Hur și Malluch descălecau la intrarea cortului.

IX.

Hotărîrea lui Ben Hur.

În ceea sară cam pe la ora a patra sta Ben Hur cu Estira pe terasa casei celei mari de mărfuri. De desubtul lor în locul de debarcare omenii alergau în colo și în c^oce, încercau teancuri și lădi și striga^u. Figurile lor, când se plecau, ridica^u și căra^u câte ceva, în lumina torțelor pârparăitoare apărea^u ca nisce spirite agile din fantasticele povești ale Orientului. Ei încercau o galeră, ce avea să plece. Simonide încă nu ieșise din biorul s^eu, unde în momentul din urmă voia să dea comandantului năii îndrumarea, ca să m^ergă fără popas la Ostia, portul Romei, acolo să sc^otă la uscat pe un călători^u și apoi mai încet să m^ergă mai de parte la Valenția la ț^ermul Hispaniei.

Călătoriul era procuratorul lui Simonide, carele avea să vindă proprietatea lui Ben Hur, ce o avea după duumvirul Arri^u. În dată ce vor fi deslegat funiile, cari țineau naea, și acésta se va fi întors și va fi pornit spre mare, Ben Hur va fi împreunat în chip irevocabil cu opera, ce se hotărîse în noptea trecută. De cum va fi pare r^eu de învoela făcută cu Ilderim, mai are încă puținel timp, ca să o spună și să rev^oce învoela. El e stăpân și are numai să-și descopere voința.

P^ote că în clipa acésta gândul acesta cuprindea spiritul lui. El sta cu brațele încrucișate și privia la scena aceea, în ce chip

o face un om, care se luptă cu sine însuși. El era tiner, bogat, frumos, sosise numai cu câteva zile mai înainte din cercurile patri-ciane ale societății romane, și așa vr^end nevr^end trebuia să se gândească la lumea aceea, carea îi striga mereu, să nu pună preț așa de mare pe datorința împreunată cu atâta osteneală ori pe ambițiune, carea o amenințau prosc^riptie și pericol. Chiar și motivele, cari i-se presenta^u acuma, încă ni-le putem închipui: lipsa de sperare de a se p^ote înțelege cu Cesarul; nesiguranta, carea încunjura t^ote cele ce stau în legătură cu sosirea împ^{er}atului; viața tignită, onorurile și poziția înaltă, cari t^ote se puteau cump^era ca mărfurile în ț^erg; și — motivul cel mai grav, — sentimentul dobândit din nou de a fi în patrie și la prietini, cari o fac încă și mai frumoasă. Numai cel ce a fost multă vreme călători^u solitar, numai acela p^ote m^esura gravitatea motivului din urmă.

Mai adauge apoi, că lumea, — carea și de altmintrea e destul de viclenă și șoptesce celui slab neîncetat la ureche: „R^omâi și-ți întocmesce viața tignită!“ și arată tot de una latura cea luminosă a vieții, — lumea acésta chiar în clipa asta își g^ăsia o alianță puternică în s^oța lui Ben Hur.

„Fost-ai vre o dată în Roma?“ întrebă el.

„Ba,“ răspunse Estira.

„Plăcé-ți-ar, să mergi acolo?“

„Nu cred.“

„Pentru ce nu?“

„M^e tem de Roma,“ răspunse ea cu glas tremurător.

El privi la ea, sa^u mai bine privi în jos la ea, căci lângă el Estira abia ar^eta mai mare ca o pruncă. Fața nu i-o putea ved^e, pentru că lumina era slabă; nici chiar figura ei nu se putea ved^e destul de bine. Dar ea din nou îi reaminti pe Tirzah, și fără de veste îl cuprinse o gingășie, — tocmai așa stătuse soră-sa cea per^ocută lângă el pe coperișul casei în dimineța aceea nefericită, când lovise cărămida pe Grat. S^ermana Tirzah! Unde este ea acuma? Estirei îi prindea bine sentimentul, ce-l trezise într'însul. De și nu-i era soră, dar de sclava sa el nu putea să o priv^ească nici o dată; și împrejurarea, că ea totuși era sclava lui, trebuia să-l facă în tot de una cu atât mai cu cruțare și mai prietinos față cu ea.

„E^u nu-mi pot închipui Roma,“ continuă ea stăpânindu-și glasul și în chipul s^eu liniștit și femeesc de a grăi, „nu-mi pot închipui Roma ca o cetate cu temple și cu palaturi și cu omeni nenum^erați; ea pentru mine e un monstru, care are în puterea sa o țară minunat de frumoasă și momesce acolo pe omeni în m^orte și perire, — ca un monstru, căruia e cu neputință a se împotrivi, — ca o f^eră dornică de pradă, carea s'a săturat prea tare de sânge. Pentru ce —“

Ea trăsări, își plecă privirea la pământ și tăcu.

„Grăesce mai de parte,” zise Ben Hur încurajându-o.

Ea se apropia mai tare de el, își înălță la el privirea și zise: „Pentru ce trebuie să-ți faci tu Roma inamică? Pentru ce nu închei mai bine pace și să trăiesc liniștit? Tu ai avut și ai suferit multe nedreptăți; ai scăpat de lațurile, ce ți-le-au pus inimicii tăi. Gândurile ți-au mistuit tinerețele; bine e ore, ca să le mai jertfesci și cele alalte zile ale vieții?”

Fața de pruncă dinaintea ochilor lui în vremea acestei întrepunerii se păru a se apropia de el și a se face mai albă; el se plecă spre ea și întrebă cu blândetă:

„Ce mi-ai sfătui, Estiro?”

Ea întârzia un moment cu răspunsul, ér apoi îl întrebă și ea: „E proprietatea de lângă Roma o locuință?”

„Da.”

„Și e frumoasă?”

„E foarte frumoasă, — e un palat încunjurat de grădini și de cărări presărate cu scoici; în lăuntru și în afară cu fântâni săritore; cu statue în unghiurile umbröse; jur împrejur cu coline acoperite cu vii, de pe înălțimea cărora se pöte vedé Neapolul și Vesuvul și marea, un șes roșu-violet, acoperit cu vîntrele neobosite. Împératul are o vilă în apropiare, dară în Roma vechea vilă a lui Arriü trece de cea mai frumoasă.”

„Și viața, — liniștită e acolo?”

„Nici o dată nu a fost o zi de vară, nici o dată nópte luminată de lună, eare să fie mai liniștită, a fară de casurile, când sînt óspeți acolo. Acuma, de când fostul ei proprietariü a murit, și de când sînt aici, nimica nu turburá acolo tăcerea, nimica a fară pöte de șoptirile servitorilor orî de glasul momitoriü al paserilor fericite orî de sunetul fântânilor săritore. Acolo nu e schimbare, fară numai că zi de zi florile cele vechi se veștelesc și cad, și altele nóuë încolțesc și înfloreșc, și lumina sórelui cedéză vre unui nourăș care trece alergând pe de-asupra. Viața asta, Estiro, imî trecea prea repede. Mě făcea neliniștit trezind în mine sentimentul, că eü, cel ce am atâta de isprăvit, cad într'o lenevire și më las a fi legat cu cătuși de mētasă pentru ca apoi la câtă va vreme să mor făr de a fi isprăvit ceva.”

Privirea ei rătăcia de parte, — de parte pe rîu la vale.

„Pentru ce m'ai întrebat de asta?” zise el.

„Scumpul meü stăpân, —”

„Nu, nu, Estiro — nu agrăirea asta. Zi-mî prietin, — frate, dacă vrei: nu sînt și nu voiü să fiü stăpănuul teü. Zi-mî frate.”

El nu putea să vadă flacăra de bucurie, ce roși fața ei, și strălucirea ochilor ei, a căror privire rătăcia de parte și din colo de rîu se perdea în gol.

„Eü nu pot înțelege o natură,” zise ea, „care preferesce viața, ce o trăesci tu, unei vieți, care —”

„E o viață plină de violență și pöte și de luptă sângerösă,” o întrepruse Ben Hur întregindu-i cuvintele.

„Da,” adause ea, „o natură, care a preferit viața aceea unei vieți, pe cum ți-se îmbia ție în vila aceea frumoșă.”

(Va urma.)

Bibliografie.

Zilele acestea editura „Bibliotecii pentru toți” a surprins publicul cu următoarele cărțile:

Nro 121—122 I. L. Caragiale: *Notițe și fragmente literare*, în cari autorul tracteză în recunoscutul său mod de scriere plin de spirit mai multe cestiuni literare și sociale. La sfârșit are descrierea „O vizită la Castelul Iulia Hașdeü” și o schiță „Între două povețe”.

Nro 125. *Povestea Mavroghenescă* a lui Hristache cu introducere și note de profesorul Gh. Adamescu, cuprinde povestiri despre Mavrogheni, acel tip ciudat, căruia „nimeni nu-i da de rost” de e nebun sau e prost.

Nro 138. *Suspine*, poesii populare din Macedonia, adunate de G. Madan, avënd în frunte o interesantă prefață de Gh. Coșbuc. Broșura redând versurile așa, după cum se pronunță, e interesantă pentru folklor.

A fară de acestea am primit și doi numeri din o nouă bibliotecă numită „Biblioteca autorilor clasici” a 90 banî. Nro 1. Ovidiü: *Metamorfosele*, bucăți alese din primele patru cărți cu notițe literare, istorice, geografice și mitologice. Nro 2. Cicerone: *Despre prietinie*, convorbire cătră T. Pomponiü Atic. Amîndoué cărțile acestea de 70—80 pag. constituie câte un volum elegant tipărit pe o hârtie albă fină și merită pentru obiectul, ce-l tracteză, să fie căutate de publicul cetitor. Interesantele notițe credem, că vor fi de mult folos tinerimii, carea numai ast fel va puté gusta frumséta scrierilor clasice.

Aü mai apărut:

Take Ionescu: *Discursuri politice* tom. I., un volum de 372 pag., cuprinde discursurile ținute în anii 1886—1892. Prețuî 4 lei.

Va apăre în scurt

Calendarul „Unirii” pe 1898.

A apărut:

M. T. Cicerone despre bētrănețe tradus de Andreiü P. Liviü canonic-abate gr. cat. în Lugos, edat de Gavril Pop canonic în Blaș. Prețuî broș. 50 cr. Blaș 1897. Tipografia seminariului archidieceșan. Sîntem informați, că dl editor venitul curat al acestei publicațiuni l-a destinat pentru un scop cultural.

La tipografia seminariälă se află de vîndare:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preaveneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețuî unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestuî op. Fără de cartea acēsta nici un preot nu pöte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'aü schimbat töte raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiü preotesce, din care să lip-sescă acēstä carte, în care se află töte cele, de căte are trebuință preotul în urma situațiunii nóuë create prin legile aceste.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românescă din Ardél, fazele lor în trecut și valörea în presente.

Studiü istorico-canonice de Dr. Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pöte procura cu prețuî de 3 fl. la Tipografia seminariälă în Blaș (Balázsfalva).

Euchologiu

edițiunea a doua, revēdută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariü frumos în negru și roșu. — Prețuî nelegat fl. 2.80, éră legat în piele tare fl. 3.80.

Instrucțiune

dată de Inaltul ministeriü de interne cu privire la *procedura contra morbului de ochi: „trachoma”*, pentru auctorități publice și invēțători. — Broșura constă din 15 pag. și costă 5 cr., spedată franco sub fașe 3 cr.

Îndreptariü

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau înviațiuni cele mai bune, cum aü să purcédă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de căștig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletöre generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețuî unei broșuri e 8 cr., expdată franco sub fașe 11 cr.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericeii romănesci unite, studiü apologetic din incidentul invectiveilor „Gazetei Transilvaniei” și a dlui Nicolae Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericeii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețuî 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețuî 1 fl. Ambele părți espedate franco 1 fl. 85 cr.

Liturgierü, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Octoiohul cel mic ediț. III. Blaș 1892. Prețuî nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăiü de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericescă de Dr. A. Grama. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Introducere în s. Scriptură de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la olaltă 1 fl. 50 cr.

Decretele Conciliului, provincial prim edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial al dollea, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Testamentul și Literele fundatiönale ale fericitului Archiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blaș 1892. Tipografia Seminariului gr. cat. din Blaș. Se află de vîndare la Administrația „Unirii”. Prețuî: 10 cr., cu port postal 15 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.